

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Helsedirektoratet
Postboks 7000 St. Olavs plass
0130 OSLO

Deres ref
13/2544

Vår ref
11/518 KTA HJS

Dato
17.02.2014

Forskrift om egenandel for kommunale helse og omsorgstjenester § 3 fjerde ledd - forståelsen av skattebegrepet

Det vises til Helsedirektoratets brev av hhv 2. juli og 22. november 2013 der Helsedirektoratet tilrår å endre tidligere fortolkningsuttalelse vedrørende § 3 fjerde ledd i forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. Helse- og omsorgsdepartementet vil i den anledning bemerke følgende:

Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 3 fjerde ledd 1. punktum har følgende ordlyd:

Som inntekt regnes årets inntekter på grunnlag av pensjon, andre løpende trygdeytelser, arbeidsinntekt, næringsinntekt, leieinntekt, renter og annen avkastning av formue, etter fradrag av skatt og gjeldsrenter.

Spørsmålet i herværende sak er om ”etter fradrag av skatt” relaterer seg til beboerens samlede inntekt, eller om ”etter fradrag av skatt” bare relaterer seg til den del av beboers inntekt som inngår i egenandels-beregningen. Spørsmålet er aktuelt fordi forskriften opererer med et annet inntektsbegrep enn det ligningsmessige inntektsbegrepet. Det innebærer i praksis at beboere kan ha inntekter som holdes utenfor grunnlaget for egenandelsberegningen, men som likevel er skattepliktige. Dette er særlig praktisk ved realisasjon av formue, for eksempel salg av aksjer. Etter skattelovgivningen kan tap ved realisasjon trekkes fra skattbar inntekt i samme utstrekning som en gevinst vil være skattepliktig. Etter egenandelsforskriften skal imidlertid realisasjon av formue holdes utenfor egenandelsberegningen. Sagt med andre ord: skattepliktig gevinst ved salg av aksjer skal ikke inngå i egenandelsberegningen.

Som Helsedirektoratet er inne på gir ikke forskriftens ordlyd noe entydig svar på spørsmålet.

En bokstavfortolkning av begrepet "skatt" leder til at all skatt inkluderes. Hvis man derimot tolker begrepet i lys av setningen som helhet, er det nærliggende å forstå det i sammenheng med forskriftens inntektsbegrep, slik at kun skatt som er knyttet til egenandelsberegningen skal komme til fradrag.

I en fortolkningsuttalelse fra 2001 konkluderte Statens Helsetilsyn med at skattebegrepet i denne sammenheng måtte forstås i sammenheng med forskriftens inntektsbegrep, slik at kun skatt som relaterer seg til inntekten som inngår i beregningsgrunnlaget skal gå til fradrag. Helsedirektoratet kom imidlertid i 2002 til den motsatte konklusjon og mente at forskriften måtte forstås "etter sin ordlyd", slik at all skatt skal komme til fradrag. Helsedirektoratet har siden holdt seg til denne forståelsen.

Helsedirektoratet viser til at den forståelsen av forskriften som ble lagt til grunn i 2002 gir urimelige utslag. Dette kan illustreres på to måter:

1. En beboer som realiserer formue med stor skattepliktig gevinst vil, når skatten trekkes fra, bli ilagt en svært lav egenandel, og enkelte ganger ikke noen egenandel i det hele tatt da skatten utgjør mer enn beregningsgrunnlaget.
2. På den andre siden har en eksempler på beboere som har betalt stipulert egenandel basert på forventet inntekt og skatt, og som følge av et stort fradragsberettiget tap ved realisasjon av formue har endt opp med lav utlignet skatt og et påfølgende tilleggskrav i etteroppgjør på rundt kr. 100.000,-.

Helsedirektoratet viser til at det har oppstått en uklar rettssituasjon da denne bestemmelsen praktiseres forskjellig av kommunene. Enkelte kommuner forholder seg til Helsetilsynets forståelse av 2001, mens andre kommuner følger Helsedirektoratets forståelse fra 2002. På samme måte har Fylkesmannen i Hordaland godkjent Bergen kommunes praksis på dette området, som for det alt vesentligste er i samsvar med Helsetilsynets forståelse av 2001, mens Fylkesmannen i Rogaland har godkjent den motsatte praksisen i Stavanger. Helsedirektoratet legger til grunn at denne situasjonen er forårsaket av at "2002-fortolkningen" gir til dels svært urimelige resultater i enkeltsaker. Særlig blir dette tydelig når beboere som har solgt med skattepliktig gevinst blir sammenlignet med beboere som har solgt med fradragsberettiget tap.

Helsedirektoratet har etter dette foretatt en ny vurdering av forskriftsbestemmelsen og ønsker nå å sende ut en endret fortolkningsuttalelse i samsvar med den Helsetilsynet avga i 2001. Etter Helsedirektoratets oppfatning synes det å være en rekke forhold som taler for at skattebegrepet i forskriften må forstås i sammenheng med inntektsbegrepet. Selv om begrepet "skatt" isolert sett gir rom for en videre forståelse, er det likevel naturlig å se hen til sammenhengen begrepet er brukt for å avklare meningsinnholdet. Slik direktoratet vurderer det synes det da å være mest i samsvar med både forskriftens ordlyd og det prinsipielle skillet mellom inntekt og formue at skattebegrepet her må ses i sammenheng med inntektsbegrepet, slik at kun er skatt relatert til denne som skal gå til fradrag. Dette fremstår også som den klart mest rimelige løsningen.

Departementet slutter seg til direktoratets vurderinger. Etter departementets oppfatning er det mest naturlig å forstå lovteksten slik at ordlyden ”etter fradrag av skatt” viser tilbake til forskriftens inntektsbegrep. Departementet ser at forskriften kan forstås på flere måter, men legger til grunn at den uklare rettssituasjon som har oppstått for det vesentligste skyldes at ”2002-tolkningen” fremstår som urimelig og i strid med de prinsippene forskriften bygger på. Departementet viser i denne sammenheng til Åsmund Edvardsen og Leif Kåre Helland: *Betaling for beboere i institusjon* (3. utgave, Kommuneforlaget 2011) der det anføres at det ”neppe (vil) kunne oppleves som veldig urimelig om Helsetilsynets tolkning blir praktisert av kommunen”, da det er flere eksempler på at dette ville gitt ”et mer logisk og fornuftig resultat”.

Departementet ønsker likevel å bemerke at Helsetilsynets forståelse av forskriften fra 2001, og som Helsedirektoratet og departementet nå slutter seg til, også vil kunne lede til urimelige resultater i særskilte situasjoner. Særlig vil dette kunne være aktuelt der hvor beboer ilegges formuesskatt. Denne skatten vil ikke kunne komme til fradrag i beregningsgrunnlaget. Departementet forutsetter at kommunene vil være oppmerksom på de konsekvensene formuesskatten vil kunne ha på beboers disponible inntekt, og i samsvar med forskriftens prinsipper vurderer dette i forhold til den skjønnsmessige fradragsregelen i forskriftens § 5 fjerde ledd.

Med vennlig hilsen

Anne-Cathrine Haug Jørgensen (e.f.)
avdelingsdirektør

Hans-Jacob Sandsberg
fagdirektør

